

MAGYARORSZÁG TELEPÜLÉSEINEK KEDVEZŐTLEN NÉPESEDÉSI FOLYAMATAI

DISADVANTAGEOUS DEMOGRAPHIC TRENDS IN THE SETTLEMENTS OF HUNGARY

VÖRÖS-TORMA KATALIN PhD-hallgató

Eötvös Loránd Tudományegyetem Földtudományi Doktori Iskola

Abstract

My research is about the change of population in settlements, counties and regions of Hungary. The analysed period is between 1990 and 2013. I have reviewed the population change and defined in every administrative level the units where the population decreased drastically. We can notice regional differences in population during the analysed period. Combined effect of several factors determines the location of those regional differences. The rapidly shrinking settlements were given much attendance and I tried to find reasons for the processes. I made groups from the settlements based on the population change. I analysed the settlements by geographical location too. I also examined the population change by the legal status of settlements of Hungary. While the urban population decreases the rural population increases, based on the data, This shows a typical suburbanization process in the region of major cities.

1. Bevezetés

A vizsgálathoz először szakirodalmi feltárást végeztem, hogy a fontos demográfiai folyamatokat megismerhessem. Röviden bemutattam a népességszám-változás fontosabb jellemzőit. A 2014–2020-as Európai Unió fejlesztési ciklus nagyban hozzájárul Magyarország településeinek fejlődési irányainak kialakításához, bár ez a korábbi fejlesztési időszakban sem volt másképpen. Az uniós forrásokat Operatív Programokon keresztül lehet elnyerni, amelyek közül a dolgozatom szempontjából a legrelevánsabbakat, a Területfejlesztési Operatív Programot (TOP) és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK) tekintettem át részletesen. Ezeken felül a 2007–2013-ban megvalósult fejlesztéseket is hatással lehetnek, lehetnek a népesség számának változására.

Az ország egészének vizsgálata során kvantitatív kutatási módszereket használtam. A vizsgálathoz szükséges több éves népmozgalmi adatokat, a népesség összetételét mutató adatokat, az ingázási adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából gyűjtöttem ki. Az adatok vizsgálata során egyszerű matematikai módszereket használtam, mint a lánc- vagy a bázisindex, arányszámítás, átlagszámítás és különbség számítás. Ebből következtetni lehet az ország népesedési dinamikájára, azaz arra, hol növekedett vagy éppen csökkent a népesség. Az ország településeit 3 mutató (népességszám-változás, vándorlási egyenleg, és természetes népmozgalom) alapján 8 kategóriába soroltam. A vizsgálat szempontjából csak 6 kategória fontos. A kategóriák kialakítása során számos település esetében lépett fel adathiány.

Az eredmények szemléletesebb ábrázolása érdekében térképeket, táblázatokat és diagramokat használtam. A tematikus térképeket az ArcGIS program segítségével készítettem el. A térképek kategória határait a 2013-as év alapján állapítottam meg, hogy a változások az évek során érzékelhetőek legyenek.

2. Általános demográfiai folyamatok

Minden társadalom egy adott népesség tagjaiból áll, és ennek a népességnek a száma, összetétele befolyásolja a társadalmi folyamatokat. A népességszámmal és a népesedési folyamatokkal a demográfia tudománya foglalkozik.¹ A kutatásomban a népesség számának változásával kapcsolatos folyamatok megértéséhez a népesség demográfiai jellemzőinek általános bemutatása szükséges.

A téma szempontjából a népességszám alakulásának vizsgálatához 1870-es évekig kell visszanyúlni, hogy az országban milyen társadalmi folyamatok zajlottak le korábban, és milyen folyamatok előzték meg a jelenkori eseményeket. Az 1870-től napjainkig eltelt időszakot demográfiaiailag fontos három fő szakaszra lehet bontani.²

- Az első szakasz 1870–1949-ig tartott, amikor az ország lakossága majdnem a duplájára növekedett.
- A második szakasz 1949-től az 1980-as évekig tartott, amikor az országban az urbanizáció volt jellemző és mérsékelt népességnövekedés.
- A harmadik szakasz 1980-tól napjainkig tartó népességfogyás és szuburbanizáció jellemzi.

Az általam vizsgált időszak is a harmadik szakaszba tartozik, az ország egész területén – kivéve a Budapesti agglomerációt – a népesség fogyás a jellemző.

2.1. A népességszám-változás

Magyarországon a népszámlálások során kétféle népességszámot különböztetnek meg, mert az embereknek az állandó lakhelyük mellett ideiglenes lakóhelyük is lehet. Ennek megfelelően állandó népességről és lakónépességről beszélhetünk. Az állandó népesség az adott településen állandó lakhellyel rendelkező népesség. A lakónépesség és az állandó lakhellyel rendelkező népesség száma, plusz az ideiglenesen bejelentett népesség, mínusz az állandó lakóhelyel rendelkezők közül azok, akiknek máshol ideiglenes lakóhelyük is van.³ A népszámlálási lakónépességet más néven tényleges népességnek nevezzük. Azokat a személyeket jelöli, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhelyel rendelkeznek, akkor az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelynek.⁴

A népesedési folyamatok alakulásának egyik alapjellemezője a természetes szaporodás vagy fogyás, amely a népesség szaporodását vagy fogyását az élveszületések és a halálazások száma, és azok különbsége alapján jellemez, a migrációs folyamatot figyelmen kívül hagyva.⁵ Magyarországon 1981 óta tartó természetes fogyás figyelhető meg, aminek következtében 2010-ben 10 millió fő alá csökkent a népesség. A teljes termékenységi arányszám 1,31 ezrelék volt, amivel a magyar lakosságot nem tudjuk szinten tartani, így az tovább fog csökkenni.⁶ A lakosság csökkenésének oka lehet a termékenység csökkenése, a fokozódó nemzetközi vándorlás valamint a halandóság javulása nem tudja ellensúlyozni a termékenység csökkenését, ezért fogy az ország lakossága.

A népesedési folyamatok alakulásának másik alapjellemezője a vándorlás. A kétféle lakóhely-kategória alkalmazása miatt a magyar statisztika megkülönbözteti az állandó vándorlást és az ideiglenes vándorlást. A vándorlás általában véve olyan lakóhely változtatás, amely a településhatár átlépésével történik. A vándorlás, más néven migráció a térbeli mobilitás egyik formája, és ezért a turizmust is ide sorolhatjuk. Állandó vándorlásnak számít, ha valaki az állandó lakhelyét megváltoztatja. Ideiglenes vándorlás esetén az új ideiglenes lakóhelyre való bejelentkezést és a korábbi ideiglenes lakóhely feladását értjük. A vándorlás lehet a település határon belüli is, de az nem minősül vándorlásnak. A belső állandó és az ideiglenes vándorlásról folyamatosan gyűjtenek adatokat. Ennek megfelelően az odavándorlók és az elvándorlók számát a település összes népességéhez viszonyítva ezrelékben adják meg, ami az odavándorlási és az elvándorlási arányszám. Az odavándorlási és az elvándorlási arányszám különbsége a vándorlási egyenleg. Ez megmutatja, hogy az adott település népessége az adott évben nőtt vagy csökkent a belső vándorlás következtében.⁷

2.2. Ingázás

Az ingázó életmód kialakulása a II. világháború után kezdett el kialakulni és terjedni. A lakóhely és a munkahely egyre inkább szétvált.⁸ Hazánkban az ingázás elterjedése az 1960-as, 1970-es évekre jellemző. Iparosítás zajlott a vidéki városokban, a lakáshiány miatt az emberek nem tudtak beköltözni. A közeli településekről jártak be a városba dolgozni. A falvak modernizációja is ekkor zajlott. A mezőgazdaság megtartotta a munkaerőt, a falvak fejlődése miatt a városban dolgozók is itt éltek. A 80-as években az ingázók száma elérte az 1,2 millió főt. A rendszerváltás után megnövekedett a számuk a nagyüzemi mezőgazdaság átalakítása miatt.⁹ A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a 3943 ezer fő foglalkoztatottból 1398 ezer fő ingázott. Tehát a foglalkoztatottak 35,4% ingázott országos viszonylatban (1. táblázat). 1990-ben ez az arány 25,3% volt, míg 2001-ben 29,9%. A települések méretének vizsgálata során összefüggés tapasztalható az ingázók arányával.

1. táblázat. Az ingázók aránya Magyarországon 1990–2011

Table 1. The proportion of commuters in Hungary 1990–2011

Megnevezés	1990	2001	2011
Foglalkoztatottak száma (fő)	4 524 972	3 690 269	3 942 723
Ingázók száma (fő)	1 144 756	1 102 005	1 397 525
Ingázók aránya (%)	25,29	29,86	35,45

Adatok forrása: 2011. évi Népszámlálás 8. kötet (2014)

Vizsgálatok alapján kimutatható, hogy a területegységek között különbségek figyelhetők meg az ingázás nagyságában. Vannak olyan területek, amelyek a munkaerőt kibocsátják, mert kevés munkahellyel rendelkeznek. Vannak olyanok, amelyek jelentős munkaerőt foglalkoztatnak. Ezek leginkább a nagyvárosi központtal rendelkező járások,¹⁰ ahol nagy tőkebefektetések történnek.

Az 1990-es években az országos fejlesztési dokumentumok kevésbé foglalkoztak az ingázás jelenségével és következményeivel. Az 1998-as Országos Területfejlesztési Konceptióban csak említést tesznek az ingázásról, mint a munkanélküliség növekedésének oka. A munkanélküliség által sújtott területek az ingázási övezetekre is kiterjednek. Ebben az időben vezették be a szociális földprogramot, amivel az „ipari központok ingázási övezetének feszültségeit” igyekeztek csökkenteni.¹¹

A 2005-ös Országos Területfejlesztési koncepció (OTK) is foglalkozik az ingázással. Az aprófalvak elnéptelenedésének számos alapvető problémaköre van. Az egyik, a napi ingázásnak nem megfelelő infrastruktúra biztosítása. A munkába járás mellett a szociális, egészségügyi és gazdasági igények kielégítése is elég költségesen oldható meg.¹²

A 2014-ben elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepcióban (OFTK) a szuburbanizáció kapcsán jelenik meg az ingázás. A város és vonzáskörzete egymás számára kölcsönösen szolgáltató. A vonzáskörzet lakóhelyet biztosít a városban dolgozó munkavállalók számára. Az OFTK tartalmazza a fővárost és a belső városgyűrű közötti közösségi közlekedés fejlesztését a napi ingázás elősegítése miatt. Speciális vidékfejlesztési feladatként határozták meg az aprófalvas térségek fejlesztését, amely „a napi munkába járás, ingázás igényeihez maximálisan illeszkedő akadálymentes és fenntartható közösségi közlekedés fejlesztése, a hiányzó térségi kapcsolatok kiépítése különösen a zsáktelepülések, határ menti települések esetében.” A fejlesztéseknél figyelni kell arra, hogy az ingázási idő és a távolság ne növekedjen. A gyalogos és kerékpáros közlekedési fejlesztéseknél biztosítani kell az akadályok felszámolását.¹³

A nagymértékű ingázás által érintett településeknek problémákkal kell szembenéznük. Ilyen például a városokhoz kapcsolódó településgyűrű, amely elővárosi övezetté alakul át. A falusias jellegük megváltozik és egyre inkább városias jelleget ölt. Az érintett települések lakossága döntő többségben a város ipari és szolgáltató szektorában tevékenykedik, és napi ingázóvá válik. Ezen dolgozók magas hányadát teszik ki a lakosságnak. A települések nappalra szinte teljesen kiürülnek, aminek következtében alvó települések jönnek létre.

2.3. A régiók népességszám-változása

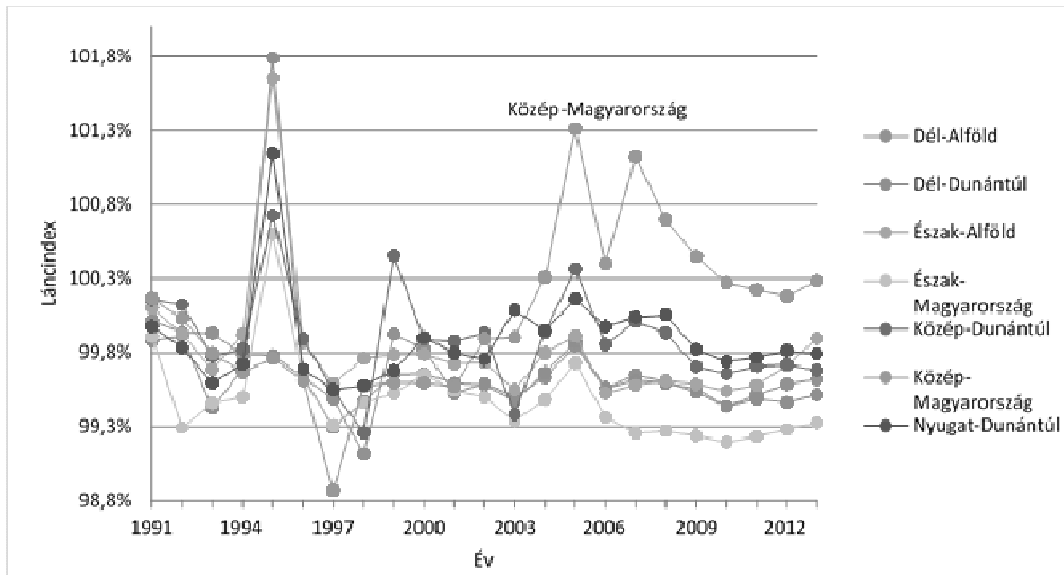
E fejezetben Magyarország régióinak népességszám-változását vizsgálom 1990–2013 közötti időszakban.

Hazánk minden régiójában csökken a népesség, kivéve a Közép-Magyarországi régiót, ahol a több mint 20 éves időszak alatt is majdnem 37 ezer fővel gyarapodott a lakosság. A régióban Budapest és Pest megye között eltérés figyelhető meg több vizsgált tényező esetében. Budapesten nagyobb arányú a születési ráta csökkenése, és az országos átlagnál gyorsabban fogy a népessége. A főváros népessége az elvándorlás miatt is csökken, mert az agglomeráció rendelkezik Magyarországon a legnagyobb bevándorlással. Az agglomeráció szinte lefedi egészében Pest megyét, ahol Budapesttel ellentétes folyamatok játszódnak le. Pest megyében az országos átlagnál kisebb a természetes fogyás, az alacsony halálozási ráta a bevándorlások és a relatíve fiatal korszerkezetnek köszönhető. Az 1. ábra is mutatja a Közép-Magyarországi régió kimagasló értékeit 2004-től. Azt is láthatjuk, hogy a régiók népességének évenkénti változása 2003-as, 2004-es évtől letisztultabb, és a változás régióként szinte ugyan az. Az Észak-Magyarországi régió esetében a legkisebb a népességszám évenkénti változása néhány évet kivéve, de lemaradása a többihez képest a 2000-es évek elejétől fokozódik és kizárólagossá válik.

A Nyugat-Dunántúlon a bevándorlás ellensúlyozza a nagy természetes fogyást, így lassabban csökken a népesség. A halálozási mutatók kedvezőbbek a térségben, de az alacsony születési ráta miatt csökken a népesség, amely országos tendencia. A születési ráta csökkenése egy nyugatról kelet felé haladó folyamat.

A két északi régióból sokan vándorolnak el a periférikus helyzet miatt, ennek ellenére a korszerkezet fiatalodik. A természetes szaporodás magas, alacsony halálozási ráta jellemző.

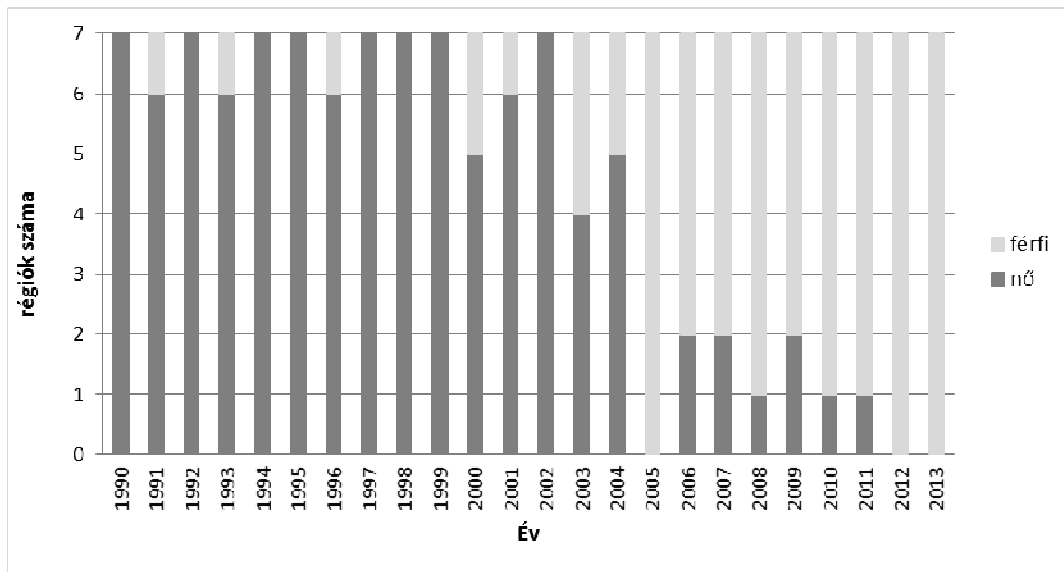
1. ábra. Régiók népességének évenkénti változása (1990–2013)
 Figure 1. The annual change in population by regions (1990–2013)

Adatok forrása: TeIR

A régiók népességszámának változásában nemi összetétel 2005 után megváltozott. 1990–2005 között leginkább a női nem aránya növekedett, míg 2005 után a népesség növekedés a férfi oldalra tevődött át.

2. ábra. Népesség nemenkénti változása Magyarország régióiban 1990-től 2013-ig
 Figure 2. Population change by sex in regions of Hungary (1990–2013)

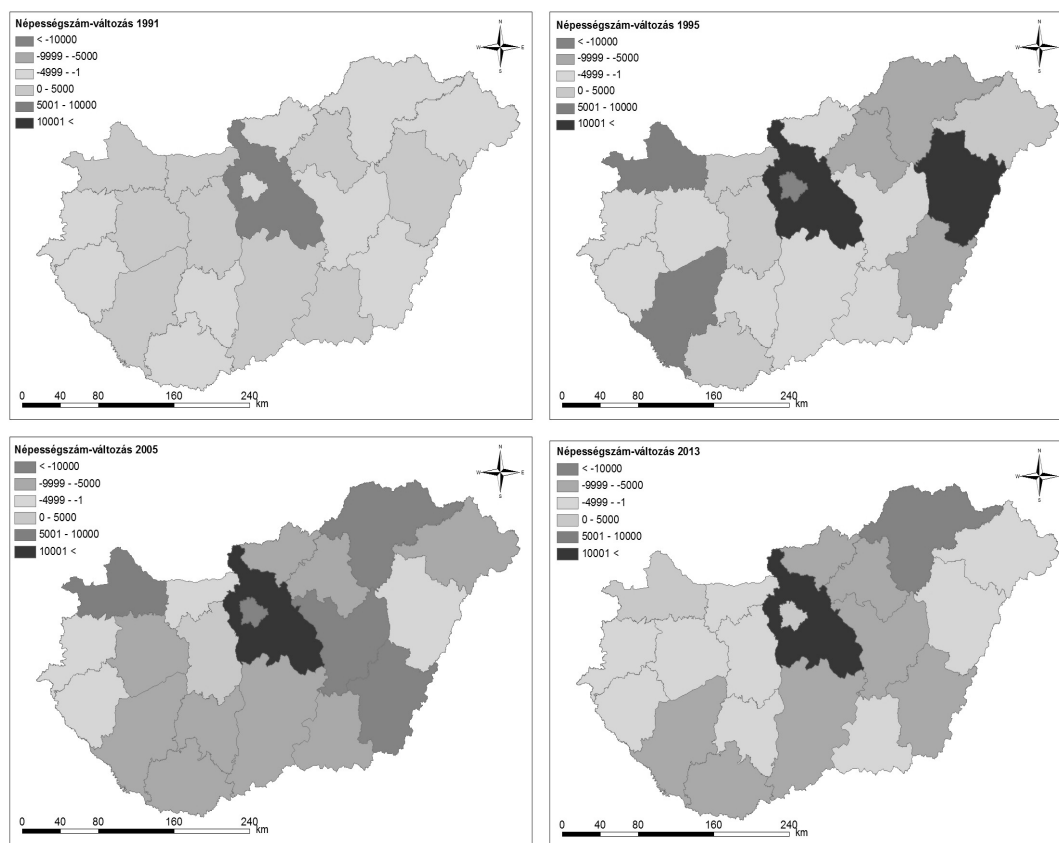
Adatok forrása: TeIR

2.4. A megyék népességszám-változása

A megyék népességszám-változás vizsgálata során 19 megyét plusz a fővárost tekintem át, így a 20 területi egységből 4 esetében növekedett a népesség az eltelt 23 év során. A legnagyobb mértékben Pest megye lakosság nőtt, öt követi Győr-Moson-Sopron megye nagy lemaradásban. A további kettő Hajdú-Bihar és Fejér megye. Budapest lakossága csökkent a legnagyobb mértékben. A negatív irányú változások legfőbb okai az ipari szerkezet átalakulása miatti népességvesztés, ugyanakkor ez lehet pozitív hatású is, mint Győr-Moson-Sopron megyében. Az előregedés és a roma lakosság okozta elvándorlás a térségek lakosságára negatívan hat. A bevándorlás egyes térségekben megpróbálja ellensúlyozni a népesség fogyását, de ez még országos szinten sem elegendő, hiszen tudjuk, hazánk lakosságszáma folyamatosan csökken.

A térképsorozaton látszik, hogy 1995-ben már több megyében csökkent a népesség, mint ahányban növekedés volt. 2005-ben volt a legrosszabb a helyzet, mert csak 3 megyében volt népesség növekedés, 4 esetben erőteljes csökkenés és 9 esetében mérsékelt csökkenés. 2013-ban megfigyelhető Győr-Moson-Sopron és Fejér megye népesség növekedésének visszaesése. Budapesten fordulat következett be 2013-ban, mert a negatív tendenciát megfordította és népessége növekedésnek indult.

1. térkép. Megyék népességszám-változása (1990–2013)
Map 1. Population change by counties (1990–2013)

Forrás: Saját szerkesztés

Az adatok alapján Pest megye 1990-től növeli népességét, míg Győr-Moson-Sopron megye 2002-től folyamatosan növekszik, Fejér megye pedig 2004-től. A legnagyobb visszaesést Budapest produkálta 1990-től 2004-ig a legnagyobb mértékben csökkent az ott élő lakosság száma, majd 2005-től enyhe növekedés tapasztalható napjainkig.

A megyék láncindex vizsgálata során a legnagyobb ingadozást a népességszám-változásban Veszprém megye, Budapest és Győr-Moson-Sopron megye produkálta.

3. Települések népességszám-változása és csoportosítása

A népesedési folyamatok az ország különböző részein eltérő módon alakulnak. Ennek hátterében számos folyamat húzódik. A folyamatok feltárásában a statisztikai adatok elemzése nyújt segítséget. Minden térségnek megvannak a saját jellegzetességei, amelyek legjobban leírják a folyamatokat. Több kutató a folyamatok jellemzésével és egy adott térség településeinek a csoportosításával foglalkozik. A következőekben Magyarország településeinek népességszám-változásának jellemzőivel foglalkozom. Végül egy tipizálást készítettem, amelyben az ország jellegzetes népességi folyamatai tükröződnek vissza.

A települések kategorizálását több mutató alapján végeztem el, ezzel biztosítva a csoportok minél nagyobb homogenitását.

Magyarország településeit a népességszám-változása alapján csoportosítottam. A csoportosítás során 3 mutatót használtam fel: népességszám-változás 1990–2013 között, vándorlási különbözet 1990–2013 között és a természetes szaporodás illetve fogyás különbsége 1990–2013 között. A népességszám változását az állandó népességhez viszonyítottan számoltam ki. A kategorizálásból a módszertannál leírt adathiány miatt 1990–2000 között 37 db település maradt ki a vizsgálatból, míg 2000–2013 között 2 db település. A térképeken külön kategóriaként jelennek meg az érintett települések. A települések besorolását a következő táblázat szerint végeztem el (2. táblázat). A 3. és az 5. kategóriába került települések száma ritka, mert napjainkban leginkább a vándorlás határozza meg a települések növekedését, így a lakosságszámot is.

2. táblázat. A településkategóriák meghatározása

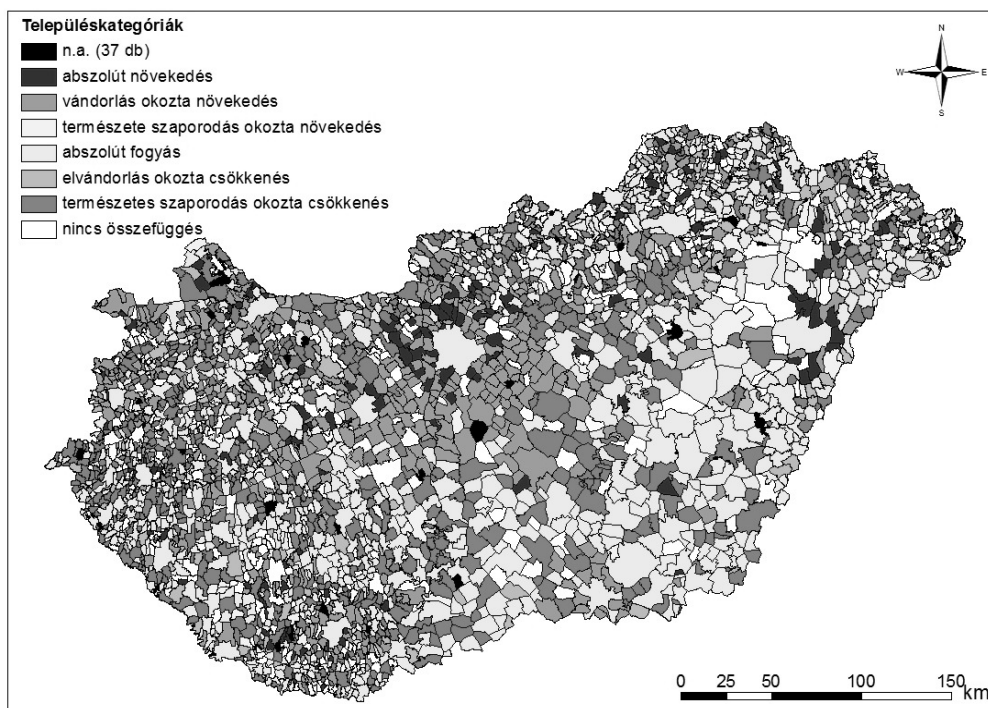
Table 2. Category definitions of settlements

Népességszám-változás	Vándorlási különbözet	Természetes szaporodás/fogyás	Kategória
Népességnövekedés	pozitív	pozitív	Abszolút növekedés
	pozitív	negatív	Vándorlás okozta növekedés
	negatív	pozitív	Természetes szaporodás okozta növekedés
Népességcsökkenés	negatív	negatív	Abszolút fogyás
	negatív	pozitív	Elvándorlás okozta csökkenés
	pozitív	negatív	Természetes fogyás okozta csökkenés

A térképen szerepel egy nyolcadik kategória is, amely azokat a településeket foglalja magába, ahol a népességszám-változás nem mutat összefüggést a vándorlási különbözettel és a természetes szaporodással illetve fogyással. Vagyis vannak olyan települések tíz éves időszakot nézve, ahol csökken a népesség, ugyanakkor a vándorlási különbözet pozitív vagy természetes szaporodás jellemzi, vagy mind kettő pozitív értékű. Fordítva is igaz mindez.

A 2. térkép 1990 és 2000 közötti népességszám-változás alapján történő kategória beosztást mutatja. A térképen látszik, hogy a legnagyobb növekedés a Budapesti agglomerációban a nagyobb jelentőségű megyeszékhelyek körül és a Balaton térségében figyelhető meg.

2. térkép. Magyarország településkategóriái (1990–2000)
Map 2. Categories of settlements in Hungary (1990–2000)

Forrás: Saját szerkesztés

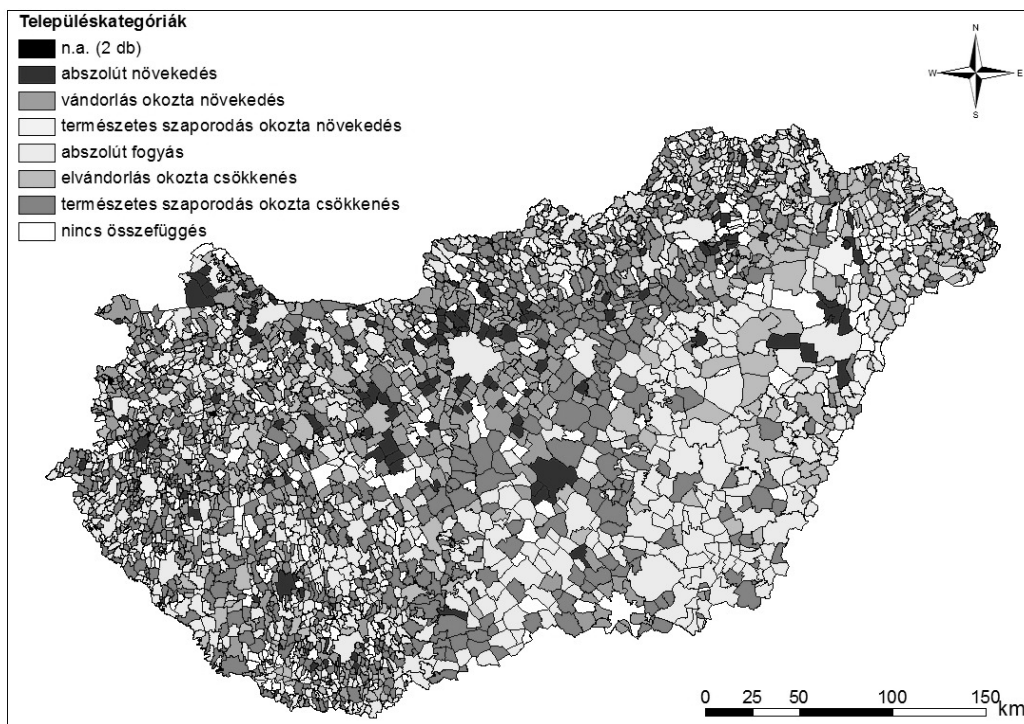
A megyeszékhelyek közül csak Kecskemét és Nyíregyháza növekszik, a többi esetben csökkenés tapasztalható. A legnagyobb növekedést Hajdúhadház, Érde, Kistarcsa és Kerepes éri el ebben az időszakban. Az is észrevehető az adatokból, hogy az első tíz legnagyobb népességnövekedéssel rendelkező település közül hét szétválak a későbbiekben.

Nagy népességveszteség figyelhető meg az Észak- és a Dél-Alföld esetében, ahol a népesség a mezőgazdaságból élt korábban, és e térségek esetében a városba áramlás figyelhető meg. Az Észak-Magyarország területén magas az elvándorlás okozta népesség csökkenés, amelyet leginkább a rendszerváltás okozta ipari szerkezetváltás miatt kialakuló munkanélküliség és kisebbségi problémák mozgatnak. A legnagyobb csökkenés Budapesten volt, amit Miskolc, Pécs és Szeged követ. Az első 30 között szerepel 14 megyeszékhely.

A 3. térkép 2000 és 2013 közötti népességszám-változás alapján történő kategória beosztást mutatja. Csökkent az adathiánnyal rendelkező települések száma, viszont a nincs összefüggés kategóriába tartozó települések száma emelkedik, leginkább azokon a területeken, ahol a korábbi beosztás szerint növekedett a települések lakossága. A keleti országrészben csökken a természetes szaporodás okozta népességnövekedés, ez leginkább a roma lakosságú településeken volt jellemző. Északnyugat-Magyarország területén növekszik

azon települések száma, ahol a nagyarányú odavándorláshoz természetes szaporodás társul. A térség korszerkezete fiatalosabb az országos átlagnál, amit a sok fiatal munkavállaló odaköltözése eredményez. Az Alföld északi részén valamint Észak-Magyarországon jellemző az elvándorlás, de a két térségben csökken az abszolút fogyás kategóriába tartozó települések száma. A legnagyobb csökkenés ebben az időszakban is Budapesten volt tapasztalható, majd Miskolc és Salgótarján követi, ahol az ipari szerkezetváltás és a gazdasági válság is érezte a hatását. A települések népességcsökkenését tekintve az első 30 település között 15 megyeszékhely szerepel, ami a korábbi időszakhoz képest eggyel több.

3. térkép. Magyarország településkategóriái (2000–2013)
Map 3. Categories of settlements in Hungary (2000–2013)

Forrás: Saját szerkesztés

A legnagyobb növekedés: Dunakeszi, Szigetszentmiklós, Érd esetében volt tapasztalható. Ezen települések a Budapesti agglomerációhoz tartoznak, ami mutatja azt, hogy Budapest népessége folyamatosan csökken és öregszik az agglomeráció javára. A korábbi beosztásban Kecskemét és Nyíregyháza népessége növekedett a többi megyeszékhellyel ellentétben, és a folyamat a 2000–2013-as időszakban sem állt meg.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban 2010–2021 közti időszakban az előre jelzett népességszám-változás hasonló képet mutat az általam elkészített térképekkel. Győr-Moson-Sopron valamint Hajdú-Bihar megye keleti és északi területei nagy népességtöbbletre tesznek szert. Előbbi esetében a bevándorlás, utóbbi esetében a természetes szaporodás játszik szerepet. A demográfiai válság vidéken és a perifériákon erősödik, a magasabban képzett munkaerő elvándorlása fokozódik, aminek következtében az idősödő népesség aránya 2050-re akár 30% is lehet.

3. táblázat. Népeség szám-változás Magyarország településeinek jogállása szerint
Table 3. Population change according to the legal status of the settlements of Hungary

Jogállás	Összesen	Növekedett		Csökkent	
	db	db	fő	db	fő
Főváros	1	–		1	258 413
Megyei jogú város	23	4	31 705	19	168 403
Város	322	102	269 487	220	284 201
Község	2808	794	296 091	2014	287 389

Saját szerkesztés

A települések jogállása szerinti népeség szám-változás esetében kiderül, hogy a városok népesége nagy arányban lecsökkent a 1990-től 2013-ig eltelt időszakban. Leginkább a reprodukció miatt fontos fiatal réteg költözik ki a városból, míg az idősebb lakosság ott marad. A legfőbb ok az egzisztencia valamint a nyugodt és egészséges környezetben való családalapítás. Ez leginkább a fővárosban jelentkezik, ahol a népeség csökkenés majdnem ugyanakkora, mint a városok vagy a községek csökkenése.

A 2808 község 28%-a birtokolja a falvak népeségnövekedését, ami kisebb arányú a városok 32%-ánál. Ez azt mutatja, hogy arányait tekintve kevesebb község lakossága nagyobb mértékben növekedett meg a városokkal ellentétben. Tehát koncentráltabb a növekedés a községek esetében.

Összefoglalás, következtetések

Jelen tanulmány érzékeltetni kívánta azt a negatív folyamatot, ami jelenleg zajlik Magyarországon. Az ország lakossága 1981 óta csökken és az előrejelzések szerint ez tovább fog folytatódni. Ugyanakkor Budapest és számos nagyváros népesége növekedni fog, a vidéki lakosság pedig fogyni fog. A települések jogállása szerint a községek lakossága növekedni fog, de ez csak az ország településeinek kis arányát jelenti. A Budapestet körülvevő zóna a vizsgált időszakban kisebb lett a népeség szám változás tekintetében, vagyis a kitelepülők inkább a közelebbi településeket preferálják. A megyék közül Győr-Moson-Sopron dinamikusan növeli népeségét a fellendülőben lévő gépipar által teremtett munkahelyek révén, amely még munkaerőhiányt is előidézett a térségben. Az Észak-Magyarországon és az Alföldön található települések népesége csökkent leginkább a vizsgált időszakban.

További vizsgálatra ad lehetőséget a most feltárt települések népeség számának változása. Van-e olyan település ahol a népeségfogyást megállították, megfordították? Ha van, akkor milyen eszközökkel sikerült elérni?

Jegyzetek

1. Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 233–328. o.
2. Bajmócy Péter (2000): A kistérségek népeségváltozási tendenciái Magyarországon. In. Becsei József (szerk.): Társadalomföldrajzi vizsgálatok két évezred találkozásánál. IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft. Szeged. 57–79. old.
3. Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 233–328. o.
4. Központi Statisztikai Hivatal 2011 Népszámlálás Módszertani megjegyzések, fogalmak

5. Központi Statisztikai Hivatal 2011 Népszámlálás Módszertani megjegyzések, fogalmak
6. Perczel György szerk. (2003): Magyarország Társadalmi-gazdasági Földrajza, Eötvös Kiadó, Budapest, 147–188. o.
7. Andorka Rudolf (2006); Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 233–328. o.
8. Dr. Lakatos Miklós–Váradai Rita. (2009): A foglalkoztatottak napi ingázásának jelentősége a migrációs folyamatokban. Statisztikai Szemle. 2009/7–8. szám. 763–794. old.
9. Lados Mihály (szerk.) (2014): A gazdaságszerkezet és vonzáskörzet alakulása. Universitas-Győr Nonprofit Kft, Győr, 279 o.
10. Lados Mihály (szerk.) (2014): A gazdaságszerkezet és vonzáskörzet alakulása. Universitas-Győr Nonprofit Kft, Győr, 279 o.
11. Országos Területfejlesztési Konceptió háttéranyag (1997): Budapest
12. Országos Területfejlesztési Konceptió (2005)
13. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (2014)

Felhasznált irodalom

- A Nemzeti Fejlesztés 2030-Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról. Magyar Közöny. 2014/1. szám. 7–297. old.
- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 233–328. o.
- Bajmócy Péter (2000): A kistérségek népességváltási tendenciái Magyarországon. In. Becsei József (szerk.): Társadalomföldrajzi vizsgálatok két évezred találkozásánál. IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft. Szeged. 57–79. old.
- Bajmócy Péter (2007): A népességszám változás települési és megyei szintű egyenlőtlenségeinek néhány mérési lehetősége Magyarországon. Tér és Társadalom. 2007/1. szám. 85–102. old.
- Beluszky Pál (2003): Magyarország településföldrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 568. old.
- Dr. Lakatos Miklós (2012): A 2011. évi népszámlálás: a népesség és a lakásállomány jellemzői – Előzetes adatok. Statisztikai Szemle. 2012/11–12. szám. 1143–1154. old.
- Dr. Lakatos Miklós–Váradai Rita. (2009): A foglalkoztatottak napi ingázásának jelentősége a migrációs folyamatokban. Statisztikai Szemle. 2009/7–8. szám. 763–794. old.
- Kovács Tibor (2000): Magyarország régiói. Statisztikai Szemle. 2000/6. szám. 945–962. old.
- Központi Statisztikai Hivatal 2011 Népszámlálás Módszertani megjegyzések, fogalmak
- Lados Mihály (szerk.) (2014): A gazdaságszerkezet és vonzáskörzet alakulása. Universitas-Győr Nonprofit Kft, Győr, 279 o.
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (2014)
- Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, 1990–2013
- Országos Területfejlesztési Konceptió (2005)
- Országos Területfejlesztési Konceptió háttéranyag (1997): Budapest
- Perczel György szerk. (2003): Magyarország Társadalmi-gazdasági Földrajza, Eötvös Kiadó, Budapest, 147–188. o.
- Timár Judit (1993): Az alföldi szuburbanizáció néhány sajátossága. Alföldi tudományok. MTA RKK. Békéscsaba. 217–232. old.